

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู
สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร

THE ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS PERCEIVED BY TEACHERS
UNDER NONGKHAEM DISTRICT OFFICE, BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

ทศพล ศศิธร¹, พิมพ์ประภา อมรกิจภิญโญ, และธัญธรณ์ อมรกิจภิญโญ

Thodsaphon Sasithorn¹, Pimprapa Amornkitpinyo and Thanyatorn Amornkitpinyo
สาขานวัตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
Innovative Educational Administration and Leadership, College of Educational Innovation,
Saint John's University, Thailand
Email: S.Galfgap@gmail.com¹

Received 6 March 2023; Revised 12 May 2023; Accepted 19 May 2023.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร และ 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร จำแนก ตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ได้ศึกษาแนวคิด Hallinger and Murphy เป็นกรอบการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 336 คน ใช้วิธีคัดเลือกโดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ชนิดมีสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และสถิติเชิงอ้างอิง คือ การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขต หนองแขม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ แตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ จะเป็นข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างและ พัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของตนเอง นำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาสถานศึกษา เพื่อ พัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา รวมทั้งการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนา คุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายต่อไป

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ; ผู้บริหารสถานศึกษา; การรับรู้;

Abstract

This aims of this research were 1) to study the level of academic leadership of school administrators perceived by teachers under Nongkhaem District Office, Bangkok metropolitan administration, and 2) to compare the academic leadership of school administrators perceived by teachers under Nongkhaem District Office, Bangkok metropolitan administration according to teachers' gender, education background and work experience. This quantitative research made use of the framework and concepts of Hallinger and Murphy, and integrated stratified random sampling by implementing questionnaire to 336 teachers of the semester B.E.2565 under Nongkhaem District Office, Bangkok metropolitan administration. The descriptive statistics found in this research were mean and standard deviation, whereas the used inference statistics were t-test and one-way ANOVA.

The findings revealed that 1) The overall score of the academic leadership of school administrators perceived by teachers under Nongkhaem District Office, Bangkok metropolitan administration was at high level, and 2) The comparison results of the academic leadership perceived by teachers under Nongkhaem District Office, Bangkok metropolitan administration according to the teachers' gender, education background and work experience showed that each variable and overall were different at non-significance level of .05.

The results of this study could be utilized as the beneficial information for school administrators to raise their academic leadership, in order to create school development policy and plan to improve academic management in school and human resource enhancement, which advantaged the education quality to succeed the further goals.

Keywords: The Academic Leadership; School Administrators; Perception;

บทนำ

ปัจจุบันโลกก้าวเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 เข้าสู่สังคมที่เรียกว่า “สังคมความรู้” เป็นโลกแห่งเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ ที่ทันสมัย ถือเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน ซึ่งผลจากการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลกระทบเป็นวงกว้าง โดยเฉพาะความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่ทำให้โลกทั้งโลกมีการเชื่อมโยงและสื่อสารถึงกันได้อย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นจะต้องมีการปรับตัวเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างและเพิ่มขีดความสามารถของตนเองในทุก ๆ ด้าน โดยปัจจัยสำคัญที่ทำให้สามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ คือ การพัฒนาการศึกษา เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพราะคนที่มีคุณภาพย่อมส่งผลให้สังคมและประเทศชาติมีความก้าวหน้า ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง (Wanpadet Meechai, 2011)

การศึกษาจึงนับว่าเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เป็นเสาหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน ช่วยยกระดับและพัฒนามนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ส่งเสริมให้มีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเสริมสร้างพลเมืองที่ดีมีคุณภาพ ซึ่งจะช่วยพัฒนาประเทศให้เกิดความเจริญก้าวหน้า การจัดการศึกษาที่ดีจึงต้องทำให้บุคคลได้รับการพัฒนาในทุกด้าน ดังนั้น การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างและเตรียมพลเมืองของชาติที่ดีมีคุณภาพ เพื่อเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 (Office of the Education Council, 2013) ด้วยสาเหตุนี้ประเทศไทยจึงปรับเปลี่ยนนโยบายการศึกษาของชาติให้ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยปฏิรูปการศึกษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการคิด การสร้างองค์

ความรู้ด้วยตนเอง มีทักษะในการสื่อสาร และสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม สถานศึกษาจึงต้องอาศัยการบริหารงานด้านต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ อันเป็นงานหลักที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การจัดการศึกษาบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เนื่องจากคุณภาพ การศึกษาจะปรากฏเด่นชัดก็ต่อเมื่อการบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จ

ผู้บริหารสถานศึกษา ถือเป็นผู้ที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษา ต้องตระหนักถึงความสำคัญของงานวิชาการ ความสามารถในการบริหารงานอย่างมืออาชีพ และจะต้องมีภาวะผู้นำที่หลากหลาย โดยเฉพาะ ภาวะผู้นำทางวิชาการ สามารถจัดการศึกษาให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน ปรับปรุงพันธกิจ ประชาสัมพันธ์เป้าประสงค์ของโรงเรียน จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี (Leithwood, 2006) ปัจจัยประการหนึ่งในการเสริมสร้างการเรียนรู้ที่จะทำให้คุณภาพการเรียนรู้ของเด็กไทยได้ มาตรฐานสูงระดับโลก คือ การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง เป็นผู้จัดการที่เฉียบแหลม ประสานชุมชนที่ดี อำนวยความสะดวกที่เชี่ยวชาญ และมีวิสัยทัศน์กว้างไกล (Rung Kaewdang, 2002) ดังนั้น การมีภาวะผู้นำทางวิชาการมีส่วนสนับสนุนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ บรรลุผล สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ผลการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู กรุงเทพมหานคร เป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก และพบว่าภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดภารกิจของโรงเรียน การจัดการด้านการเรียน การสอน และการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน (Jutamee Srisuwan, 2019; Sutamas Ujjin and Patumphorn Piatanom, 2020 และ Panhathai Prongjai and Kanyamon Indusuta, 2021) เพื่อให้สามารถ บริหารสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ ซึ่งตัวแปรเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ถือเป็น ปัจจัยหนึ่งส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเช่นกัน เป็นเพราะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษามีความสำคัญต่อโรงเรียน มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของบุคคลในโรงเรียนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม ผู้บริหารโรงเรียนต้องขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จ สร้างโอกาสมากกว่าที่จะรอให้โอกาสมาถึงจึงจะลงมือทำ มีความ กระตือรือร้นพร้อมที่จะคิดสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ เป็นผู้นำทางความคิด และการ บริหารจัดการประพุดิตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน มีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ส่งเสริมความก้าวหน้า ให้กับคณะครูอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง และกำกับติดตามผลการปฏิบัติงานของครูอย่างสม่ำเสมอ (Chanchai Nuntapha and Pimon Sodlum, 2018)

จากรายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2561/2562 พบว่า ปัญหาเชิงคุณภาพ คือ สถานศึกษาส่วนใหญ่ยัง สอนแบบบรรยายเนื้อหา ทำให้นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ได้น้อย และมีความแตกต่างด้านคุณภาพ อย่างมาก ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนจากการประเมินผลทั้งภายในประเทศ (O-NET) และเปรียบเทียบกับ ระหว่างประเทศ (PISA) ยังคงอยู่ในเกณฑ์ต่ำ (Office of the Education Council, 2020) ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์และ เป้าหมายของการศึกษาชาติ จึงเป็นความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับ การบริหารงานวิชาการ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะนำไปสู่การยกระดับ คุณภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้นจนบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

สำนักงานเขตหนองแขมเป็นหน่วยงานทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครที่กำกับดูแล การจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม ตามนโยบายและการกำกับดูแลของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยมีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบจัดการศึกษาในระบบให้เป็นไปตามสาระบัญญัติแห่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) จึงมีความสำคัญในระบบการศึกษา ระบบ การบริหารวิชาการ ซึ่งผู้บริหารงานวิชาการในสถานศึกษาถือตัวบ่งชี้ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา แสดง ให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นเสาหลักที่มีความสำคัญยิ่งต่อสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมี

ภาวะผู้นำที่หลากหลาย เพื่อคุณภาพการศึกษาที่ดีมีประสิทธิภาพ (Department of Education, 2022) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม ต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการซึ่งถือเป็นการบริหารจัดการ ชี้นำ ส่งเสริม สนับสนุน และจูงใจ ในการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อการบริหารสถานศึกษาและการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ทั้งยังใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา รวมทั้งการพัฒนาคู่มือ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารงานวิชาการ ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

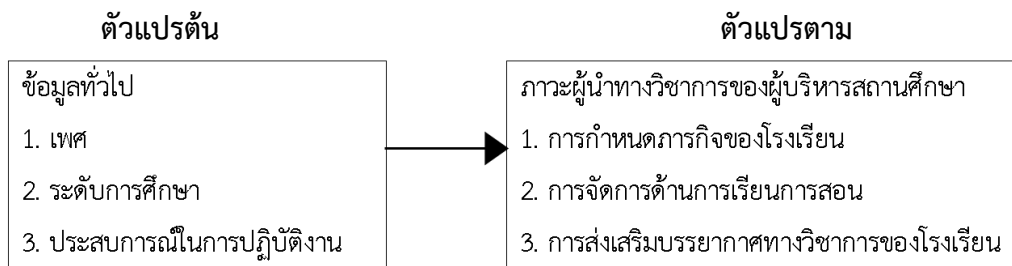
- 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร
- 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

สมมติฐานของการวิจัย

ครูที่มีเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีการรับรู้ ภาวะผู้นำทางวิชาการของทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และใช้แนวคิดภาวะผู้นำทางวิชาการของ Hallinger and Murphy (1985) เป็นกรอบในการวิจัย เพราะองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการตามแนวคิดของ Hallinger and Murphy (1985) มีลักษณะครอบคลุมพฤติกรรมความเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามากที่สุด ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดดังกล่าวมากำหนดเป็นขอบข่ายในการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก โดยมีด้านย่อยทั้งหมด 11 ด้าน ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดภารกิจของโรงเรียน ประกอบด้วย ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน และด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน องค์ประกอบที่ 2 การจัดการด้านการเรียนการสอน ประกอบด้วย ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู ด้านการประสานงานการใช้หลักสูตร และด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน และองค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ประกอบด้วย ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด ด้านการจัดสิ่งจูงใจให้กับครู ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ และด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ เป็นต้น และมีการศึกษาตัวแปรเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน เป็นตัวแปรต้น เพราะเป็นตัวแปรที่มีผลต่อการรับรู้ของครู ทำให้ได้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย/วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ สำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ประชากร คือ ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 420 คน (Department of Education, 2022) กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 336 คน ใช้วิธีคัดเลือกโดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ชนิดมีสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และตอนที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สร้างแบบสอบถามตามแนวคิดของ Hallinger and Murphy (1985) มีข้อคำถาม 48 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert, 1932)

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC พบว่า อยู่ระหว่าง .80-1.00 โดยมีค่า IOC=1.00 จำนวน 45 ข้อ และค่า IOC=.80 จำนวน 3 ข้อ สรุปได้ว่าข้อความทั้งหมดมีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ .50 หมายความว่าสามารถใช้ข้อความได้ทั้งหมดทุกข้อความ ผู้วิจัยปรับปรุงภาษาในข้อความแต่ละข้อความเล็กน้อยตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำแบบสอบถามสำหรับทดลองใช้ (Try Out) ไปใช้กับข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach, 1990) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .985 รวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 15-30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2565 โดยผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืน 336 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นสำรวจความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนนำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอ้างอิง คือ การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร มีการรับรู้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D.=.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดภารกิจของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.51$, S.D.=.44) และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมบรรยากาศ ทางวิชาการของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.49$, S.D.=.45) รายละเอียดแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร

องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การกำหนดภารกิจของโรงเรียน	4.51	.44	มากที่สุด
2. การจัดการด้านการเรียนการสอน	4.49	.49	มาก
3. การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน	4.49	.45	มาก
รวม	4.49	.45	มาก

1.1 องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดภารกิจของโรงเรียน พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร มีการรับรู้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในองค์ประกอบที่ 1 การกำหนดภารกิจของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D.=.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.52$, S.D.=.44) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.50$, S.D.=.49) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดภารกิจของโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดภารกิจของโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	4.50	.49	มาก
2. ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน	4.52	.44	มากที่สุด
รวม	4.51	.44	มากที่สุด

1.2 องค์ประกอบที่ 2 การจัดการด้านการเรียนการสอน พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร มีการรับรู้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในองค์ประกอบที่ 2 การจัดการด้านการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = .49) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประสานงานการใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 4.51$, S.D.=.53) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = .52) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร องค์ประกอบที่ 2 การจัดการด้านการเรียนการสอน

องค์ประกอบที่ 2 การจัดการด้านการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู	4.48	.52	มาก
2. ด้านการประสานงานการใช้หลักสูตร	4.51	.53	มากที่สุด
3. ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน	4.49	.52	มาก
รวม	4.49	.49	มาก

1.3 องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร มีการรับรู้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในองค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = .45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = .47) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดสิ่งจูงใจให้กับครู ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = .56) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน	4.44	.52	มาก
2. ด้านการดูแลเอาใจใส่ครู และนักเรียนอย่างใกล้ชิด	4.53	.52	มากที่สุด
3. ด้านการจัดสิ่งจูงใจให้กับครู	4.39	.56	มาก
4. ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ	4.44	.45	มาก
5. ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ	4.53	.54	มากที่สุด
6. ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้	4.58	.47	มากที่สุด
รวม	4.49	.45	มาก

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

2.1 จำแนกตามเพศ พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีการรับรู้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ

องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	เพศ				t	Sig
	เพศชาย (n=78)		เพศหญิง (n=258)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การกำหนดภารกิจของโรงเรียน	4.51	.44	4.50	.45	.08	.94
2. การจัดการด้านการเรียนการสอน	4.50	.51	4.49	.49	.18	.86
3. การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน	4.51	.46	4.48	.45	.49	.63
รวม	4.51	.46	4.49	.44	.34	.74

2.2 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการรับรู้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา

องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการศึกษา				t	Sig
	ปริญญาตรี (n=234)		สูงกว่าปริญญาตรี (n=102)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การกำหนดภารกิจของโรงเรียน	4.51	.45	4.49	.44	.37	.71
2. การจัดการด้านการเรียนการสอน	4.49	.50	4.50	.48	-.19	.85
3. การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน	4.48	.46	4.51	.44	-.58	.56
รวม	4.49	.45	4.50	.44	-.31	.76

2.3 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีการรับรู้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

องค์ประกอบภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig	Post Hoc
1. การกำหนดภารกิจของโรงเรียน									
ประสบการณ์ < 5 ปี	4.48	.46	ระหว่างกลุ่ม	.16	2	.08	.40	.67	-
ในการปฏิบัติ 5-10 ปี	4.51	.43	ภายในกลุ่ม	65.68	333	.20			
งาน > 10 ปี	4.53	.45	รวม	65.84	335				
2. การจัดการด้านการเรียนการสอน									
ประสบการณ์ < 5 ปี	4.43	.52	ระหว่างกลุ่ม	.85	2	.43	1.78	.17	-
ในการปฏิบัติ 5-10 ปี	4.50	.48	ภายในกลุ่ม	79.74	333	.24			
งาน > 10 ปี	4.56	.46	รวม	80.59	335				
3. การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน									
ประสบการณ์ < 5 ปี	4.43	.47	ระหว่างกลุ่ม	.59	2	.30	1.47	.23	-
ในการปฏิบัติ 5-10 ปี	4.49	.44	ภายในกลุ่ม	67.26	333	.20			
งาน > 10 ปี	4.54	.44	รวม	67.85	335				
รวม									
ประสบการณ์ < 5 ปี	4.44	.47	ระหว่างกลุ่ม	.55	2	.28	1.38	.25	-
ในการปฏิบัติ 5-10 ปี	4.50	.44	ภายในกลุ่ม	66.51	333	.20			
งาน > 10 ปี	4.54	.44	รวม	67.07	335				

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร มีการรับรู้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาของเขต กรุงเทพมหานคร มีการส่งเสริม สนับสนุน จัดการศึกษาของเขตกรุงเทพมหานคร พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยจะมีกลุ่มงานฝ่ายการศึกษาที่จะทำหน้าที่ดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดให้เป็นไปตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครหรือกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ

กรุงเทพมหานคร และหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ในฐานะผู้นำทางวิชาการของสถานศึกษา ณ ปัจจุบัน จึงต้องให้ความสำคัญกับจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นหลัก นำความรู้ความเข้าใจในงานด้านวิชาการมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ตลอดจนแสวงหาแนวทางที่จะส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มตามศักยภาพ และดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงสุด (Department of Education, 2022) ทำให้ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร มีการรับรู้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Suwanna Nakaew (2017) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนบ้านบางกะปิ สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนบ้านบางกะปิ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Rattika Ruadreo (2021) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1. ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร มีการรับรู้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ในองค์ประกอบที่ 1 การกำหนดภารกิจของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เพราะสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ในกลุ่มงานฝ่ายการศึกษา มีการส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานในเชิงนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัด จัดการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษาชาติ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประสาน ตรวจสอบ กลั่นกรองงานด้านการบริหารงานบุคคลและสวัสดิการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในเขตพื้นที่ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร มีบทบาทที่ชัดเจนในการเป็นผู้นำเพื่อพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จอย่างสูงสุด ทั้งในด้านการวางแผนงานวิชาการ การดำเนินการตามแผนงานอย่างเป็นขั้นตอน มีการกำกับ ติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงการเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงานด้านวิชาการด้วยความมุ่งมั่นและทุ่มเทสุดความสามารถ (Department of Education, 2022) ทำให้ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ทุกคนมีการรับรู้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในองค์ประกอบที่ 1 การกำหนดภารกิจของโรงเรียนอย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jutamanee Srisuwan (2019) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร ในองค์ประกอบภารกิจของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

2. ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร มีการรับรู้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ในองค์ประกอบที่ 2 การจัดการด้านการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ในกลุ่มงานฝ่ายการศึกษา ให้ความสำคัญกับจัดการศึกษาของเขตกรุงเทพมหานคร มีการส่งเสริม สนับสนุน จัดการศึกษาของเขตกรุงเทพมหานคร ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม

กรุงเทพมหานคร ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนของครูเป็นอย่าง โดยมีการส่งเสริมและสนับสนุน การสอนของครู บริหารจัดการการนิเทศ ติดตามและการประเมินผลด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู อย่างใกล้ชิด ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษา และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผลักดันให้ครูในแต่ละช่วงชั้น แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการพัฒนาหลักสูตร (Department of Education, 2022) ทำให้ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต หนองแขม กรุงเทพมหานคร ทุกคนมีการรับรู้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในองค์ประกอบที่ 2 การจัดการด้านการเรียนการสอนอย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bunsita Tianboocha (2014) ที่ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่ม กรุงเทพมหานคร กับผลการสอบ O-NET ผลการวิจัย พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร มีการรับรู้ภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ในองค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็น เพราะสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ในกลุ่มงานฝ่ายการศึกษา มีการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษา ในสังกัดสร้างแหล่งเรียนรู้สิ่งแวดล้อมทางการศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพและประสานคร ใช้ประโยชน์แหล่งการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมนักเรียนของสถานศึกษา อีกทั้ง ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร เห็นถึงความสำคัญของการจัดบรรยากาศทาง วิชาการของโรงเรียน จึงมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาที่อยู่ในความดูแลของตนเอง ในสถานศึกษาที่ตนเองรับผิดชอบ จัดสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาตามจุดต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา ให้เหมาะสมกับช่วง วัยของนักเรียน ตลอดจนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นแบบร่วมมือกันเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาแหล่ง เรียนรู้ เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาสื่อการเรียน การสอน และการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ตามบริบทและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการเรียน การสอนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Department of Education, 2022) ทำให้ครูที่ปฏิบัติการสอนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ทุกคนมีการรับรู้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา ในองค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียนอย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัย ของ Piyawan Waewanchit (2017) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็น องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตทุ่งครุ ผลการวิจัย พบว่า ระดับภาวะ ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตทุ่งครุ ในองค์ประกอบส่งเสริม บรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ส่วนผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารในปัจจุบันมีความเป็นผู้นำสูง และมีการพัฒนาตัวเองให้มีความรู้ ความสามารถ ประกอบกับการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา และเตรียมการประเมินจากภายนอก ทำให้ผู้บริหารเกิดความตระหนักและมีความตื่นตัวในการพัฒนา ตนเองให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ (Department of Education, 2022) จึงทำให้ครูที่มีเพศชายและเพศหญิงมีการ

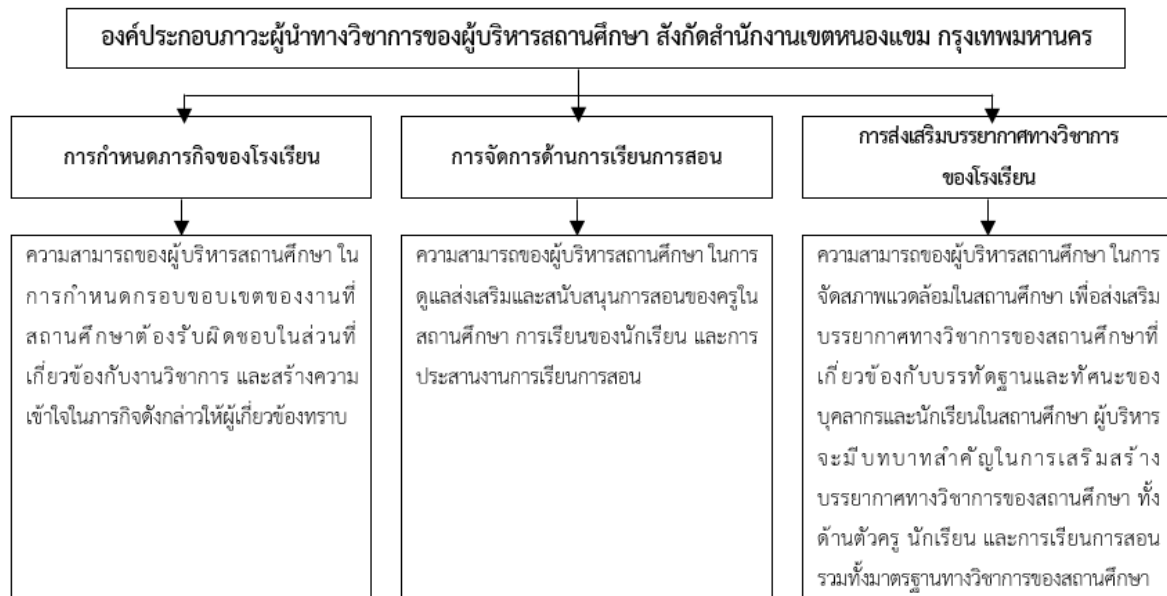
รับรู้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Supansa Klomkul (2017) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2. ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระดับการศึกษาของครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอยู่ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตเดียวกัน ไม่มีผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ในแต่ละสถานศึกษาเห็นความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ จึงมีการสนับสนุนให้ครูทุกคนเข้ารับการอบรมทางวิชาการเพิ่มมากขึ้น โดยการส่งครูและบุคลากรในสถานศึกษาที่อยู่ในความดูแลของตนเองในสถานศึกษาที่ตนเองรับผิดชอบ ให้เข้ารับการอบรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และศักยภาพของครู เช่น การอบรมเชิงวิชาการ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น (Department of Education, 2022) ส่งผลให้ครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป มีการรับรู้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sutamas Ujijn and Patumphorn Piatanom (2020) ที่ได้ศึกษาการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีการรับรู้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ในแต่ละสถานศึกษาได้ผ่านการอบรมก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทำให้มีประสบการณ์ และเห็นความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ จึงสนับสนุนให้ครูทุกคนเข้ารับการอบรมทางวิชาการเพิ่มมากขึ้นเพื่อนำความรู้ความสามารถปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งผลให้คุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเปิดโอกาสให้ครูทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา ทำให้เกิดบรรยากาศของการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด (Department of Education, 2565) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีโอกาที่จะใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการกับครูผู้สอนอยู่เสมอ จึงทำให้ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีการรับรู้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Daranee Sidachot (2017) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

สรุปองค์ความรู้

ผลการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการรับรู้ของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดภารกิจของโรงเรียน 2) การจัดการด้านการเรียนการสอน และ 3) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

การถ่ายทอดและนำไปใช้ประโยชน์ โดยการส่งข้อมูลให้แก่สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร และนำเสนอผลการวิจัยแก่ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของตนเอง และพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารงานวิชาการ ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายต่อไป รวมทั้งเผยแพร่การวิจัยในวารสารวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับนักวิจัย นักวิชาการ เพื่อใช้ในการวิพากษ์เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษา ควรกำหนดเป้าหมายทางด้านวิชาการของโรงเรียน โดยใช้ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของครู หรือจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน เพื่อให้ครูมีแบบแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ควรมีการตรวจเยี่ยมชั้นเรียนอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อสังเกตการสอนและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู เกี่ยวกับจุดเด่นและจุดด้อยของนักเรียน เพื่อนำไปใช้ในการจัดสอนซ่อมเสริม ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ให้แก่ครูเพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน ควรมีการส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดและประเมินผลนักเรียน เพื่อตรวจสอบจุดเด่นจุดด้อยทางการเรียนของนักเรียน ควรมีการตรวจเยี่ยมชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยมีการกำหนดมาตรการการจัดสอนแทนที่มุ่งเน้นประโยชน์ต่อนักเรียน เพื่อเป็นการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สร้างความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และจัดให้ครูผลัดเปลี่ยนนิเทศการสอนของเพื่อนครูด้วยกัน เพื่อให้ครูผู้สอนได้นำข้อค้นพบมาปรับปรุงพัฒนาการสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ควรมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูและนักเรียน แสดงออกถึงความเป็นกัลยาณมิตร ควรมีการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างเพียงพอ เพราะถือว่าสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ควรมีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้

เกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนแก่ครู เพื่อเสริมทักษะความรู้ในเรื่องเทคนิควิธีการสอนของครู นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาวิชาชีพ และควรมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานด้านการเรียนของนักเรียนในแต่ละระดับชั้นหรือช่วงชั้นให้มีความชัดเจนเหมาะสม ตามสภาพและบริบทของโรงเรียน ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบถึงพัฒนาการด้านการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เช่น การจัดทำป้ายประกาศที่แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญแก่งานวิชาการและสนับสนุนให้มีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียนอยู่เสมอ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เป็นการใช้ประโยชน์จากผลการวิจัย โดยนำไปใช้ประกอบเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา เพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาสถานศึกษาและสำนักงานเขตหนองแขม

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ควรมีการทำวิจัยเรื่อง แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และควรมีการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา

References

- Bunsita Tianboocha (2014). *The Relationship Between Academic Leadership and O-NET Examination Result of North Thonburi Primary Education School Administrators, Bangkok Metropolis*. Master of Education Thesis Program in Educational Administration Faculty of Education, Dhonburi Rajabhat University.
- Chanchai Nuntapha and Pimon Sodlum (2018). The Relationship between Instructional Leadership of Principals and Professional Learning Community of Schools under the Secondary Education Service Area Office 19. *Journal of MCU Buddhapanya*. 3(2), 232.
- Cronbach, L. T. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. New York: Harper and Ollins.
- Daranee Sidachot (2017). *Teachers' Opinions towards Academic Leadership of Educational Institution Administrators in The 38th school group Lat Krabang District Office Bangkok*. Master of Education Thesis Program in Educational Administration Faculty of Education Ramkhamhaeng University.
- Department of Education (2022). *Educational Statistics Report, Academic Year 2021, Schools under Bangkok Metropolitan Administration*. Bangkok: Poj Paper Box.
- _____ (2022). *Nongkhame District Office*. Retrieved June 13, 2022, from <https://webportal.bangkok.go.th/public/nongkhame>.
- Hallinger, P. and Murphy, J. F. (1985). Assessing the instructional leadership behavior of principals. *The Elementary School Journal*. 86(2), 217-248.
- Jutamanee Srisuwan (2019). *The Instructional Leadership of Administrators in Small Primary School under the Department of Education in Bangkok Metropolitan Administration*. Master of Education Thesis Program in Educational Administration Faculty of Education Kasetsart University.
- Leithwood, K. (2006). *A review of the research: Educational leadership*. The laboratory for studentsuccess at the temple university center for research in human development and education.Toronto University.
- Likert, R. (1932). A technique for measurement of attitudes. *Archives of Psychology*. 22(140), 5-55.
- Office of the Education Council (2013). *Situation of Thai Education on the World Stage 2013*. Bangkok : Prikwarn Graphic.
- _____ (2020). *Thailand Educational Situation 2018/2019 Education Transformation in the Digital Age*. Nonthaburi: Office of the Education Council.

- Panhathai Prongjai and Kanyamon Indusuta (2021). Academic Leadership of School Administrators under the Bang Bon District Office Bangkok. *Journal of Roi Kaensam Academi*. 6(5), 168-182.
- Piyawan Waewanchit (2017). Academic leadership of school administrators affecting learning organization of educational institutions in the Bangkok metropolitan Thungkhru district office. *SWU Educational Administration Journal*. 15(29), 1-10.
- Rattika Ruadreo (2021). *Instructional Leadership in the Disruptive of the school administrators according to the opinions of teachers Schools under the Ladkrabang District Office Bangkok*. Master of Education Thesis Program in Educational Administration Faculty of Education Ramkhamhaeng University.
- Rung Kaewdang (2002). *Academic Leadership of Executives in the Era of Educational Reform: Professional (Educational) Executives*. Bangkok: V.T.C. Communication.
- Supansa Klomkul (2017). *Teachers' Opinions on Academic Leadership of Primary School Administrators Under the Bangkok Noi District Office, Bangkok*. Master of Education Thesis Program in Educational Administration Faculty of Education Ramkhamhaeng University.
- Sutamas Ujjiin and Patumphorn Piatanom (2020). *A study of teachers' opinions toward academic leadership of school administrators in school network 49 under Khlong Sam Wa district, Bangkok Metropolis*. Master of Education Thesis Program in Educational Administration Faculty of Education Ramkhamhaeng University.
- Suwanna Nakaew (2017). *Academic Leadership of Ban Bangkapi School Administrators Bangkapi District Office Bangkok*. Master of Education Thesis Program in Educational Administration Faculty of Education Ramkhamhaeng University.
- Wanpadet Meechai (2011). Instructional Leadership Affecting Academic Administration in the School under the Khonkaen Provincial Administrative Organization. *Journal of Education Graduate Studies Research Khonkaen University*. 5(2), 79-85.

